

STM 1925

**Drottning Kristinas förhållande till italiensk opera
och musik, särskilt till M. A. Cesti**

Med ett tillägg om Cestis vistelse i Innsbruck

II. Andra delen

Av Adolf Sandberger

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan
tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska
samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat till-
låtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upp-
hovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av
enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela
databasen.

DROTTNING KRISTINAS FÖRHÅLLANDE TILL ITALIENSK OPERA OCH MUSIK, SÄRSKILT Till M. A. CESTI

Med ett tillägg om Cestis vistelse i Innsbruck

Av ADOLF SANDBERGER (München)

(Forts.)

Angående Kristinas besök vid hovet i Innsbruck maj—juni 1662 är mig intet närmare bekant av de yttre händelserna;¹ utan tvivel torde många underrättelser därom kunna finnas i Ståthållararkivet i Innsbruck och andra källor. Lyckligtvis ha vi emellertid denna gång partituret till festoperan "La Magnanimità d'Alessandro" i Innsbruckupplagan och därmed det dokument, som för vårt ändamål mest kommer i fråga.²

Prologen är betydligt längre än Argias. "L'età antica" och "l'età presente" strida om rangplatsen; l'età antica vill blott påminna om en hjälte: Alessandro il Grande. Men l'età moderna ha även en stor trumf att spela ut: "di spirti non meno che magnanima d'opre un Heroina: Alessandra Christina."³ På uppmaning av Eternità böjer sig efter en längre dispyt även l'età antica inför Alessandra och de tre allegoriska gestalterna förena sig i en tersett till drottningens ära. Även poesin uppenbarar sig för att smickra "suor' humani doti". Operan själv hämtar sitt stoff från den övliga venetianska världen, den behandlar å ena sidan Statiras och Teageres, å den andra Clearcos och Timocleas respektive kärleksintriger. Damerna äro persiska prinsessor, Darius' döttrar, vilka med sin moder bo som furstligt ärade fångar vid Alexanders hov. Den

¹ Jfr Grauert a. a.

² Hofbiblioteket, Wien. Mss. 177 20 Mantuani Tab. cod. II. s. 40. Avskrift därav genom Jul. Jos. Maier i Statsbibl. i München. Någon textbok är ej påvisbar vare sig i universitetsbiblioteket i Innsbruck, i Ferdinandeum eller annorstädes. D. 9 juni samma år, alltså nästan samtidigt med uppförandet i Innsbruck, kom Ibarras text med musik av Tricarico till uppförande i Wien på Leopold I:s födelsedag. Jfr Weilen, A. von, Wiener Theatergeschichte, Wien 1901, s. 9. Partituret finnes ej i Wien.

³ Vid sin religionsövergång blev Kristina döpt till Maria Alessandra, det senare med hänsyftning på den regerande påven Alexander VII. Namnet Maria använde Kristina aldrig utan kallade sig därefter mest Alessandra Christina.

storsinte själv förälskade konungen begåvar båda älskarinnorna med land och förenar dem med sina älskade i det han avstår från sina egna elegiska önskingar. En huvudscen var en duell mellan de båda systrarna Statira och Timoclea (III, 11), till vilken väl Clorinde ur Tassos Befriade Jerusalem varit förebild. Boken är mycket säkrare, fastare byggd än Apollonis Argia, och utmärker sig jämförd därmed framför allt också genom ett kärnfullt, träffande språk, som undviker konstlade uttryck.

Diktaren Francesco Sbarra hade väl troligen kommit till hovet i Innsbruck genom Cestis åtgörande. Han uppträder redan tidigt vid sidan av diktare av den äldre venetianska generationen, Strozzi, Badoaro, Busenello, Ferrari, Vendramin o. s. v., för att sedan visserligen åter för längre tid försvinna från skådeplatsen; sedan 1638 hyllar han Benedetto Ferrari i en sonett, som blivit upptagen i dennes Maga fulmiata. Då var Sbarra (född 1611) 27 år gammal. Vidriga öden drogo honom, som han d. 29 december 1650 säger, för längre tid alldeles från diktkonsten. Sina följande arbeten fullbordar han övervägande i sin hemort Lucca: "La verità raminga" (1650 och 1653), "La moda" (i fem akter 1652 och 1653, Bologna 1653, Turin 1654; musik enligt Belloni¹ av Marco Bigongari): "La Taranide del Interesse" (drama med intermedier i fem akter 1653. Jfr Quadrio a. a. bd III. s. 504), "La Corte".² Däremellan börjar 1651 (möjligen 1650) hans verksamhet i Venedig med "Alessandro vincitor di se stesso" (musik av Cavalli) under sorgliga förhållanden: han har förlorat sin hustru efter ett kort äktenskap³ och är själv sjuk. Då gav Cestis musik honom ny skaparglädje och bot: "Il padre Cesti", berättar han i förordet till Alessandro vincitor, "miracolo della musica, con altri virtuosi rappresentò nel passato autunno (1650) vn gentilissimo Drama nella Città nostra;⁴ io se bene all'hora relegato in letto da vna lunga e

¹ A. a. s. 337.

² Perzona utgav två samlade upplagor därav Venedig 1662 och 1668 som (bilaga L'Amor della patria) under benämning "Opere di Francesco Sbarra". En omfattande upplaga av 1682 omtalar Quadrio Bd III s. 469.

³ Han hade varit gift med Penelope Orsucci sedan 1645.

⁴ Det kan ej ha varit något annat verk än Orontea (Venedig 1649) åtminstone enligt vår hittillsvarande kännedom om Cestis verk; framförandet skedde också av en venetiansk trupp. (s. o.)

pericolosa indispositione a dispetto il male, che volesse tra l'altre miserie, che seco adduce, priuarmi ancora della vista di questa virtuosa Attione, mi portai a vederla; il gusto ch'io me ritratti fu riconosciuto da me per l'unico mio rimedio; a segno che più volte reiterato mi fece esperimentar quello, che si dice degli offeci dalla Tarantola, che si sisanin col canto.¹ Per soddisfare all'istanze di questi Virtuosi, da quali riconoscena la ricuperata salute, intrapresi & ultimai vn Drama, in quei pochi giorni, che d'otio mi concesse la mia conualescenza, tempo maggiore e più opportuno non venendomi promesso dalle necessità, che teneuano di rappresentarlo prontamente in Venetia".²

I Lucca blev Sbarra, vilken som änklingsinträtt i prästeståndet, två gånger vald till kanonikus, men ej stadfäst därtill av biskopen; dock måste han stutligen ha uppnått denna värdighet; Perzano kallar honom åtminstone Kanonikern Sbarra i tillägnet till den samlade upplagan. I Innsbruck debuterade Sbarra 1659 med sin "Venere cacciatrice" (Allacci 1655 sp. 808; en textbok av 1659 bevarad i Ferdinandeum), som gavs vid biskop Willibalds av Salzburg besök. 1662 följde alltså nu "Magnanimità d'Alessandro" och samma år till kejsarinnans födelsedag "il Mincio peregrino". Ärkeherlig Carl Ferdinand utnämnde Cesti till Råd och upphöjde honom i adligt stånd (marchese di Leombria). Efter Carl Ferdinands död skrev Sbarra under hans broder Sigismund Franz regering (1663—65) den regenten tillägnade idyllen "Il tributo degli Elementi". Efter dennes död (25 juni 1665) flyttade han liksom Cesti till Wien, där han som hovpoet och kejsarligt råd (sedan 1667) uppbar 1000 fl., levererade ytterligare för Cesti libretton till "Nettuno e Flora", "Le disgrazie d'amore" och "Pomo d'oro", samt avled 57 år gammal d. 20 mars 1668.³ Även med München hade Sbarra förbindelser; här är ej platsen att behandla dessa. Den som av

Kanske en anspelning på Lib. IX. S. 218 av den just (1650) i Rom utkomna Musurgia av Athan. Kircher "De Tarantulæ morsu indoxicorum cura prodigioso per musicam".

Enligt Quadrio Bd III s. 469 blev verket 1654 även givet i Lucca.

Quadrio a. a. III. 469, 502; Köchel, I. I. Fux, Wien 1872 (s. 40); Sforza, Gio., Francesco Sbarra ed i suoi drammi per musica, Gazzetta letteraria, artistica e scientifica. Torino 1890 (Roux) N: 34 och 35. Adler, G. Denkmäler der Tonkunst in Österr. Årgång III, Inledning. Belloni, a. a. s. 337.

Sbarra endast känner "Pomo d'oro" kan ej få någon tillräcklig föreställning om hans begåvning. Hans fantasi var ingalunda "helt förslappad" och förlorade sig ej i "det formiösa och överdrivet kvicka" (Winterfeld); detta bevisar såväl den komiska lilla operan "La verità raminga", en av de tidigaste komiska texter vi ha, som särskilt på det allvarliga området "L'amor della patria superiore ad ogn'altro". Men även i det komplicerade förvandlingsstycket som "Alessandro vincitor di se stesso" eller i vår "Magnanimità" visar sig Sbarra klarare och koncigare, ej blott — som redan är sagt — än sin Innsbruck-föregångare Appolloni, utan även i högre grad än många andra venetianska kolleger, t. ex. Faustini; även om han också sätter hela den venetianska apparaten i rörelse.

Genom Cestis partitur kunde Kristina övertyga sig, att den utmärkta Innsbruck-kapellmästaren ej stått stilla sedan Argia, utan utvecklats i uppfinningsförmåga och formgivning. Drottningen själv, som bott i Rom sedan 1655 i Carissimis, Tenaglias och Pasquinis krets, måste ju gjort vidare framsteg i förståendet av musiken, men då också ställt större anspråk för att få tillfredsställt sin smak. Cestis verk innehåller så mycken skönhet, att det väl ej kan betvivlas, att Kristina gjort det full rättvisa och ofta, till det innsbruckska hovets förvåning, livligt "mit dem khopff agiert".

Magnanimità innehåller gent emot Argia, så som vi känna den, framför allt ett antal i större bågar svängda enstaka sånger; stycken som Clearcos "aria" (I, 8) "Che cruda battaglia" med vändningen "se l'uno accende" uppvisa det långa melodiska andetag, som tillhör de bästa av Cestis dithörande skapelser. Även i andra akten (scen 8) är Clearco utrustad med en känslfull sång "Che fai mio cor", därpå följer omedelbart i samma scen åter med en av Clearcos sånger "Oh sonno beato" höjdpunkten av alla dessa innerliga känslöfyllda, urmelodiska, sinnesglada sånger. Cesti behandlar denna aria såsom en pastorale-siciliano; melodien vilar på långa orgelpunkter, dessa tjäna här att uttrycka vilan, som den befriande sömnen skall skänka Clearcos kvalda själ. Även soldatariosot i slutet av andra akten är ett förträffligt karakteristiskt stycke. Före detta kommer en aria (Teagere: "Mai con tutti la clemenza"), i vilken Cesti redan ganska grundligt

inlåtit sig på koloratur.¹ Även bland kortare arioson finnas många utmärkta idéer, några passacagli saknas ej heller. Gentemot Argia visa sig därpå duett- och andra ensemble-satser betydligt ökade. Även däribland finnas värdefulla saker, så t. ex. i duetten (II, 3) mellan Statira och Teagere "O mio caro", som börjar med det äkta Cestiska c-gis:²

(Teagere svarar då med g-dis o. s. v.). En duett för två altstämmor kommer i sista scenen av tredje akten. (Teagere och Clearco "O caro avviso"). De olika terasetterna och slutkvartetten äro ovantigt välklingande satta, så som det anstår en välinstallerad, ärkehertiglig Kammar- och kör-kapellmästare, som dessutom själv sjungit med i det påvliga kapellet; förtrogenheten med de flerstämmiga satserna behövde Cesti ej förvärva sig först i Wien eller vid studiet av Cavallis Ercole.

Bland recitativens finnes också mycket utmärkt, så t. ex. i Alexanders samtal med sin förtrogne Efestione i första aktens tredje scen. Ett så framstående parti uppvisar dock ej vår opera, som den ovan nämnda monologen i Argia eller som den präktiga scenen i Dori (I, 8), i vilken titelrollens hjältinna som mycket livligt berättar om sina öden, med fångenskap, flykt, nytt tillfångatagande, försäljning som slavinna; eller som Ennonens "Paride dove sei" i "Pomo d'oro" (tillägg till fjärde akten), som Leichtentritt³ med rätta anser vara ett av hela århundradets största recitativ.

Det komiska elementet är i Magnanimità företrätt av negressen Aliffa och den puckelryggiga (gobbo) stammande Blesso i drastiska scener. Innsbrucks luft slår emot oss, när Aliffa

¹ I Pomo d'oro karakteriserar han med koloratur Venus' skönhet. Wellesz, E. Ein Bühnenfestspiel aus dem 17. Jahrhundert. Die Musik XIII/IV s. 209.

² Ett antal sådana karakteristiska övergångar har Wellesz sammanställt i sina två studier över operans historia i XVII:de århundradet. G. 1913. Årg. XII. s. 124—25.

³ A. a. s. 663.

kallar sin tillbedjare — utom vid andra smeknamn — också "tölpigare än en orrtupp" ("gallo di montagno").

Orkestern kommer i vår opera till sin rätt både i den väl disponerade uvertyren och i diverse riturneller, i Clearcos tre ovannämnda arior, i soldatarian och en aria av Aliffa (Bella usanza, certo sì; III, 7).

III.

I sin uppsats om venetianska operan¹ menade Kretzschmar 1892 ännu, att mellan åren 1654 och 1663 innehöllo Cesti-biografierna en lucka. Också Wellesz trodde ännu 1913, att tiden mellan 1654 och 1663 vore höjd i dunkel. Kretzschmar har sedan själv bidragit till att något minska luckan genom att i Peters' Jahrbuch² bearbeta Wiel-materialet. Därbland befann sig Cestis Innsbruck-brev mellan 1 mars 1665 och nyåret 1666, där mästaren talar om ärkehärtigen som sin herre och om sitt bekväma hus i Innsbruck, en tillflyktsort, vilken han ogärna lämnade, så mycket mera som han, ifall han åter fick något att beställa i Innsbruck, ej där skulle kunna finna någon annan bostad. Han vill därför bedja kejsaren att blott kalla honom till Wien i utomordentliga fall. Nyårsbrevet omtalar däremot, att han nu ändock kallats till Wien, och ett brev av d. 16 maj 1667 är daterat i Wien. 1909 har Celani³ sedan närmare presicerat Adamis meddelande, att Cesti 1660 inträtt som tenorsångare i påvliga kapellet, och meddelat, att han från d. 21 december 1659 till februari 1662 tillhörde påvliga kapellet i Rom som sångare; hans engagement skulle lätt kunna ställas i sammanhang med hans förbindelser med drottningen av Sverige; hans avskedande från tjänsten i Rom följde på kejsarens anmaning: "hoggi assentato dal servitio per ordine di N. S., havendone Sua Maestà Césarea supplicato della licenza S. S. per detto Cesti". Bakom Leopold I stå tydligen hans släktingar i Innsbruck, som åter behövde Cesti för Christinas förestående besök.⁴ 1913 lämnade Prunières ännu några data. Om Cestis upprepade fasta engagement i Innsbruck vet Prunières intet, förmodar blott, att han övergående där uppehållit sig flera gånger, men

¹ A. a. s. 65. ² Årg. 1907 s. 77 ff. ³ Riv. mus. it. 1909: I cantori della capella Pontifica nei secoli XVI—XVIII, s. 56 f. ⁴ A. a. s. 226 f.

han vet, att Cesti 1661 för Florens på befallning av storhärtingen av Innsbruck Ferdinand Carl komponerade "La Dori", det verk, om vilket Bolsena yttrade: "il lume maggiore dello stile teatrale". Även vet han, att Marc Antonio 1662 i Innsbruck bragte till uppförande "Magnanimità d'Alessandro", och att han i textboken till "Alessandro il vincitor di se stesso" från 1664 står upptagen som "musicco del Serenissimo Ferdinando Carlo, Arciduca d'Austria". Även ha vi Prunières¹ att tacka för hänvisningen till Salvator Rosas beundrande uttalanden över Cesti (brev till Giulio Maffei av d. 3 juli 1650 till Florens och 30 november 1652 till Volterra²): "al presente gloria e splendore della scene secolari"; "estimato il primo huomo che oggi componga in musica". Även påpekar Prunières det intressanta faktum, att man 1659 hade tagit i övervägande att i stället för Cavalli engagera Cesti för festoperan vid Ludvig XIV:s bröllop: "Prieusqu'on ne peut pas attendre au sieur Cavalli qui déclare ne pouvoir venir en aucune façon, il faudra songer à quelqu'autre. Et seluy mesme d'Innsbruck que vous proposez, si vous continuez à avoir de bonnes relations de sa sufficance; mais il y a du temps..."

Efter dessa mångfaldiga hänvisningar till Innsbruck och Cestis verksamhet där, må det synas påfallande, att ingen har försökt att orientera sig över mästarens Innsbrucktid, liksom överhuvud Innsbrucks så rika och tacksamma musikhistoria märkvärdigt nog bildar en terra incognita, så när som på några få förtjänstfulla studier av Waldner o. a. samt några tillfälliga hänvisningar i Ferdinandeums tidskrift och hos Tyrolerhistorikerna Egger, Hirn, Busson o. a. Då mina studier

¹ A. a. s. 226. I ett brev till Maffei av d. 24 augusti 1650 till Florens heter det också, att Cesti hade svårigheter på grund av sitt uppträdande: "Ma parliamo di cose malinconiche: come è andata la Cromatica Cantata a B. duro del nostro povero P. Cesti? Per Dio che me ne dispiace, ma così interviene a chi vuol dimostrare di non esser nè Frate nè Secolare. Mi dispiace die in lui si siano verificati i miei versi della Satira della Musica, quali dicono in un luogo: "Poi che soventi sono Calamità del legno, e del Rasoio". Jfr Cesareo, G. A. Poesie e Lettere.. di Salvator Rosa, Napoli 1892 bd II s. 56. Där finnes även Rosas bekanta satir över musik, sångare och furstar avtryckt s. 163—183. Om Rosas förbindelser med Cesti meddelar även Burney IV, 155. Celani a. a. s. 57 omnämner också ett (mig ej tillgängligt) verk av Daini, som ger om Cesti en "menzione poco lusinghiera", måhända emedan han sysselsatt sig mera med världslig än andlig musik.

² M. var fr. Volterra och kände C. från tiden för hans vistelse där.

över Senfl och Lasso för flera år sedan (1893) förde mig till Innsbrucks arkiv, uppehöll jag mig där också 1912 för att skaffa mig en närmare inblick i Cesti-handlingarna och meddelar här en del aktstycken. Min tid var då begränsad, och jag skulle glädja mig om en efterskörd kan bringa ytterligare dokument i dagen.

Cesti kom i början av december 1652 till Innsbruck och beklädde där platsen som en "kammar"-kapellmästare. Denna titel valdes antagligen, emedan man i Ambrosius Reiner redan hade en "hov"-kapellmästare.¹ Cesti kallas även "chor"-kapellmästare i akterna, ofta även "pater" på grund därav, att han hörde till minoriterorden²; tillfälligtvis får han heta "hovkaplan" och "cavalieri".³

De första underrättelserna som vi erhålla från Innsbruck stå i förbindelse med uppförandet av "Argia". Liksom några av de deltagande sångarna (s. o.) erhåller även Cesti sin "orden". Myntmästaren i Hall får d. 5 januari 1656 befallning att utbetala 10 dukater till en viss Mathies König (antagligen en guldsmed) för en "Gnadenpfennig" åt Cesti. Den vidare följden av den ärorika representationen av operan var, att ärkehärtigen Ferdinand Carl äntligen fann sig föranlåten att bringa mer ordning i Cestis löneförhållanden. Ersättningen åt mästaren var ända till september 1654 överhuvud icke fixerad, sedan emellertid fastställd till 900 fl. Genom dekret av d. 8 januari 1656 befallde nu ärkehärtigen att för tiden från början av december 1652 till 1 september 1654 skulle ytterligare betalas 1 575 fl. (Cesti skulle därvid avstå från särskilda reseersättningar). Genom ett nytt dekret av d. 17 augusti 1656 höjdes denna summa till 3 000 fl. Överlämnandet av hela denna summa stötte dock på svårigheter.

¹ Reiners företrädare Johann Stadelmayer från Freising hade d. 12 juli 1648 dött. Han hade förestått ärkehärtigens kapell sedan 1607. D. T. Oe. III/1, s. VI.

² Även Salvator Rosa kallar honom i sitt brev till Giulio Maffei "frate" ("quel Signor Cesti, una Volta in Volterra era frate"). När min lärjunge Carl Rau för sin dissertation över Vittori år 1921 reste till Italien, bad jag honom även ha uppmärksamheten riktad på handlingar rörande Cesti. Rau fann även i Arezzos kyrkoböcker Cestis dopdag: d. 15 okt. 1618, och han försökte även att uppställa en stamtavla över Cestis familj. Kompositörens fader hette Giuseppe, modern Francesca.

³ Burney IV, 60 kallar honom "Cavalier dell' Imperatore".

Genom eget kammarbeslut av d. 14 september 1656 synes hovkammaren av egen maktfullkomlighet ha minskat summan till 2 000 fl. Redan Busoni (s. 80) har visat hän på, vilken ebb i den ärkehärtiglilla kassan, som för övrigt aldrig var särskilt fylld, Kristinas besök förorsakade. Kamarmästaren blev dock d. 5 april 1657 förständigad att utställa en anvisning för Cesti å 3 000 fl. vid tullstationen Primör (Primiero, söder om S. Martino di Castrozza vid dåvarande gränsen till venetianska området). I juli 1657 erhöll dåvarande tulltjänsteman genom Petricelli-arvet i Innsbruck sitt förskott tillbaka. Måhända har Cesti lyft pengarna i Primör vid sin genomresa; vi måste nämligen tänka oss, att Cesti ofta reste mellan Innsbruck och Italien; därför talar ovannämnda "reseersättningar" och en befallning av d. 22 mars 1656, enligt vilken Cesti får sin lön genom en växel på Biago Montanucci i Venedig. Vilka affärer som just 1656 eller 1657 förde Cesti till Venedig, kan ej bestämt fastställas. Om några återupptaganden av hans förut skrivna operor är intet bekant från dessa år, det kan väl därför knappt ha rört sig om annat än engagerandet av sångare eller rent privata angelägenheter. Med Florens synes Cesti ha haft förbindelse 1659, när han då fick i uppdrag att lämna Cristoforo Landini 900 fl. Samma år d. ¹¹/₁ skänkte ärkehärtigen åt sin kammar-kapellmästare ett hus, "die Zollerische Behausung in der Kirchgassen", värt 6 000 rheńska gulden "ob servitia tua ad placitum nostrum praestita" för att villfara Cestis önskan att med detta hus få en extra inkomst på 100 scudi årligen "proconsequenda religione ordinis equitum sancti Spiritus urbis Romae". Cesti hade således under tiden blivit medlem av denna riddarorden.¹ Något närmare om detta hus är ej känt. Cesti lämnade det sedan från sig. Förmodligen stod detta i någon förbindelse med Kristinas plan att åtminstone för någon tid draga honom till Rom. Från och med december detta år tjänar kompositören i över två år i påvliga kapellet. Sedan lämnar han Rom i februari 1662 och beger sig till Innsbruck, där han omedelbart upptager komponerandet och förberedelserna till uppförandet av "Magnanimità d'Alessandro". Förut 1661 hade han på Ferdinand Carls anmaning för Florens skrivit sitt berömdaste

¹ Också i de romerska akterna heter han "dell'ordine di S. Spirito. Celani a. a. s. 56.

verk "La Dori" (Ferdinand Carl var nära släkt med toskanska furstefamiljen: Carls moder var som bekant Claudia Felicitas av Medici; hans gemål Anna var dotter av storhertig Cosimo av Toskana), vilket snart uppfördes i Ferrara, Venedig,¹ Wien, Parma, Reggio, Rom m. fl. ställen. Operan gavs med anledning av Cosimos de Medicis bröllop med Margherita d'Orleans. Även ärkehertig Ferdinand Carl var där tillstädes jämte Apolloni, operans textdiktare, och hoppades att genom Apollonis och Cestis förmedling vinna Salvator Rosa för Innsbruck. Konstnären avböjde dock.²

I förbindelse med Cestis nyaste verk står — åtminstone delvis — hans köp av slottet Stain i Calliano i Sydtyrolen (16 km. söder om Trient). Ärkehertigen skänker honom därtill d. 7 september 6 000 fl. och Cesti lämnar därvid tillbaka sitt förut erhållna hus. Huru mycket han därutöver av eget kapital fått lägga till "för köpeskillingen", är ej känt. Icke nöjd härmed låter mästaren d. 18 september samma år ärkehertigen skänka sig ett hus, "die Plattneri nebst zugehörigen Ängern", och för ombyggnad härav samt till "erpawung eines Sommerhauses zu Hof" låter han fursten försträcka sig byggnadsmaterialier. Ärkehertigens utomordentliga frikostighet låter sig möjligen förklara därur, att Cesti under tiden ännu en gång hade stått till de florentinska släktingarnas tjänst: d. 14 augusti hade en serenata av Cesti uppförts "per la sera della nascita del ... principe sposo Cosimo (III) di Toscana".³ Å andra sidan torde han även från Florens erhållit ersättning och således fått medel till köp av egendomen i Calliano. Måhända kan detta föranleda till ett återupptagande av frågan om serenatans äkthet.⁴

Innsbruckalsterna av år 1663 och 1664 lämna närmare med-

¹ Cesti fann ej alltid den rätta förståelsen i Venedig. När han till sist återvände dit, skriver Salvator Rosa: "Mi dispiace sentir che'l Cesti sia per trasferirsi a Venezia luogo, che dovria sfuggire più che la peste, per non rammentar negli animi di coloro gli accidenti succeduti per sua casione. Roma 15 sept. 1668" (brev till diktaren G. B. Ricciardi i Florens; Cesareo a. a. bd II

² Cesareo a. a. bd I s. 83 ff. En beskrivning av premiären finnes hos Baldinucci, *Notizie de professori del disegno*, Firenze 1728, s. 588, citerat hos Prunières a. a. s. 227.

³ Mantuani Tab. cod. I s. 246.

⁴ Jfr Wellecz E., s. 1913/14 hft 1 s. 124 ff. Kretschmar V, 1892 s. 65 ff.

delanden om de byggnadsmaterialier ("zimberpauholtz, negl, ziegl und khalch" ... "doppelten Läden und Durchzugpaumer") han fått. Två protokoll tyda på små stridigheter mellan honom och byggmästaren Johann Baptist Gstürner, vilka dock bilades med tillhjälp av en kostnadskommission jämte hovkansliet.

1663 dog ärkehertig Ferdinand Carl, som kallat Cesti (1646—1663), och efterträddes av sin broder Sigismund Franz. De helt i oordning bragta finanserna tvungo till sparsamhet och så måste Cesti betala en del av byggnadsmaterialierna, dock skedde detta förståndigande i möjligast skonsamma form, i det han slapp undan betalningen av de materialier företrädaren redan hade utanordnat. Sigismund Franz hade förut tillhört prästståndet, men med regeringstillträdet övergick till det världsligaståndet och ville ingå äktenskap, först med en hessisk prinsessa, en plan som dock gick om intet på grund av olikheten i trosbekännelse, sedan med en badensisk prinsessa, till sist med Hedwig Augusta, en dotter till Pfalzgreven av Sulzbach.¹ Förmälningen hade också redan genom prokuration ägt rum d. 3 juni 1665, festligheterna i Innsbruck skulle äga rum i början av september, när Sigismund Franz i följd av en kall dryck, som han upphettad under en jakt intagit, blev sjuk och d. 25 juni 1665 dog. För de planerade festligheterna hade Cesti skrivit sin "Semiramis ossia La schiava fortunata". I denna operas Argomento² heter det: "la tessitura del presente Drama, il quale ebbe la sua nascita per servire alle nozze del Serenissimo Arciduca Sigismondo, ma per la morte dell' A. S. prima di celebrare i Regni Sponsali fù tolto ancor' essa alla Luce. Fù commandato all'Antore di comporlo dal Serenissimo Principe Leopoldo di Toscana ed il Signor Cavaliere Antonio Cesti l'arrichi maravigliosamente so'l metterlo in musica". Verket uppfördes sedan i Wien 1667 på kejsar Leopolds födelsedag.

Med de båda bröderna var den självständiga tyrolerregentlinjen utdöd, och Tyrolen tillföll direkt kejsar Leopold, denne framstående statsman och store musikkvän, vilken som bekant även var kompositör. Kejsaren beslöt först d. 28 april att

¹ Egger, *Geschichte Tirols*, Innsbruck 1872—80, bd II s. 423 ff.

² Hovbiblioteket i Wien Mss 16 304; Mantuani a. a. s. 143; en avskrift i statsbiblioteket i München Mss. 2 847. Libretton var av Moniglia.

bibehålla Innsbruckkapellet oförändrat; sedan upplöste han det (se Innsbruckarkivets "Endliche Abfertigung weilland der Erzfürstlichen... Hofhaltungspersohnen"), men, så vitt det gällde italienarnas avskedande, lät han det tillsvidare bero (¹⁶/₉ 1665). Vid detta tillfälle få vi veta stånd och namn på de sist i tjänst varande kapellmedlemmarna: de utgöra förutom hovkapellmästare Reiner och den vida berömda hovorgelmakaren Herz 16 musiker (se nedan).

Med dessa förändringar sammanhänger Cestis kallelse till Wien, varom ovan var tal och som kompositören med hänsyn till hans sydtirolska egendom helt säkert ogärna hörsammade. De sista månaderna av sin vistelse i Tyrolen arbetade han, efter de bevarade breven att döma, flitigt på sin opera "Tito", som i slutet av år 1665 fullbordats fram till 2 akten.

D. 25 juli hade redan Leopold I befallt "laut beylig. Specification nacher Wiene zue schickhen": "etliche Positiva vund andere Instrumenta Musicalia". Instrumenten i Innsbruck voro, som vi av andra källor veta, utomordentligt dyrbara.¹ Kort därefter erhöi "kvarlåtenskapskommissionen", enligt en relation av d. 5 december, i uppdrag att upprätta en förteckning över Innsbruck-instrumenten, en förteckning, varmed naturligtvis Cesti och Reiner haft sin hand. Detta är det av Franz Waldner 1916 offentliggjorda² inventariet, vilket lämnar besked ej blott om den mycket betydande samlingen av instrument utan även om det storartade notbibliotek, som Innsbruckhovet förfogat över. Över den "modernaste" musiken ger förteckningen visserligen ingen upplysning; den representerar i huvudsak epoken Lasso (Bruneau-Regnard) och Stadlmayer; vi kunna blott förmoda, att partiturer av Cesti, Pasquini o. a. befunnit sig bland de med I—XVIII och A—Z betecknade "allerlei musicalisch geschiebenen Sachen". Vart-hän denna praktfulla musiksamling sedan kom, skulle vara av intresse för musikkforskningen att få veta. I Innsbruck själv kunde jag vid upprepade efterfrågningar i universitetsbiblioteket och i Ferdinandeum blott konstatera några torvtiga rester och ett fåtal textböcker såsom en ringa återstod av ett en gång blomstrande musikliv.

¹ Jfr Schlosser, Julius, Kunsthist. Museum in Wien bd III Die Sammlung alter Musikinstrumente. Wien 1920. Inledningen s. 11 ff.

² Oesterr. Beihefte IV, s. 130 ff.

AKTER OCH ARKIVALIER RÖRANDE CESTI I FÖRUTVARANDE
"K. U. K. STATTHALTEREI-ARCHIV" I INNSBRUCK.¹

1656.

*Relationes*² 1656 fol. 6 Januarj. An Müntzmaister zu Hall, dem Mathiasen König zu Machung aines Gnadenpfennigs für P. Cesti 10. Ducaten zu geben; den 5. Jenner anno 1656.

Desgl. fol. 18. Januarj. An Hofpfennigmaister P. Anthonj Cesti Soldbezalung betr. Den 8. Januar anno 1656.

Aussgangne Schriften 1656 fol. 1656 15. P. Antonio Cesto sold- und raiszörungen betreffend.

Ferdinand Carl etc.

Demnach wir unserm (titl.) Steiger unnder heutigem dato gnedigst bevelchen, Dir den geschöpfften ierlichen 900 fl. sold von zeit *Deiner alherkhonnfft benanntlich eingang monats decembris anno etc. 1652* zu raichen und solchen hinterstaund von 21 monathen die zu bezalen, darau aber dasjenig, so du an gelt auf deinen unnderhalt anetzt ersten Septembris anno etc. 1654 alda dir obsteenden iars sold geschöpffft werden, jeweils empfangen, nit zu defalciren sounder das solcher empfang gegen denen raiszörungen, so du zu praentendiren hast, compensiert, also aines mit und gegen demandern aufgehebt werden solle. Als haben wir es dir in gnaden wolgerwogen hiemit zum wissen anfiengen wollen 8. huius. (Januar). An ime camercappellaister.

Desgl. 1656 fol. 15.

Ferdinand Carl etc.

Wir erjnnern uns gnedigist den ersten Septembris anno etc. 1654 bevolchen zu haben, das unserem camercappellaister P. Antonio Cesti ierlichen 900 fl. sold geraicht werden sollen. Aniezto aber bewilligen wir gnedigist ermelten P. Cesti angeregten sold von Zeit seiner alher ankunfft benanntlich eingang monats Decembris anno etc. 1652 ervolgen zu lassen. Disemnach unsergnedigster bevelch ist, Diss zu mergedachtem P. Cesti den soldhinderstannd eingang Decembris 1652 bis ersten September 1654, als 21 monnaten betrifft, 1575 fl. bezalest, so in *Deiner* amtsraitung ein richtige Ausgab sein solle.

Und obzwar er P. Cesti in obigen monaten, da er noch kheinen bestimbten sold gehabt, jeweils etwas angelt auf seinen underhalt empfangen, hat er dargegen raiszörungen zu praentendiren, als resoloi-ren wir gnedigist, das eim erst angeregter unnderhalts empfang an seinen sold nit abgezogen oder aufgehebt sonndern mit berierten zörungsprätensionen compensiert werden, mithin eines gegen dem andern abgeen solle, gestaltsame wir dise baide obbeschribne resolutiones

¹ Dessa acta meddelas direkt på tyska efter författarens manuskript med de anmärkningar han därtill fogat. [Red.]

² Auszug aus den Hofregistratur-Protokollen.

dem P. Cesti zum wissen gnedigists angefiegt haben. Seind Dir dabei etc. 8. huius (Januar).

Dem Hofpfennigmeister zuzustellen.

Desgl. 1656 fol. 277.

Patri Antonio Cesti 300 fl. durch wechsel richtig zu machen betreffend.

Die fürstl. Durchlaucht lassen titl. Abrahamen Färber hiemit in gnaden anbevelchen, das er dem Patri Antonio Cesti in abschlag seiner besoldung 300 fl. *nacher Venedig* per wexl zuhanden des Don Biagio Mantanucci guetmachen solle, so ime alsdann in sainer amtsraitung per ausgab für richtig passiert werden. Den 22. huius (März).

Ano ö. Camermaister.

Relationes 1656, fol. 76 Martj. An Kammermaister dem P. Anthonj Cesti 300 fl. *Sold* zu betzalen, den 22 Martj anno 1656.

Ausgangne Schriften 1656 fol. 769.

Dem Corcappelmaister Antonio Cesti angewisne 3 000 fl. betreffendt. Ferdinand Carl etc.

Demnach titl. Antonio Cesti unnser corcappelmaister in unserem Hofpfennigmaisterambt ainen starkhen ausstand zu ersuechen, darzue wir ime auch etwas gnadengelt geschlagen unnd zu abfierung ermeltes seines ausstandts unnd zuegesetzten gnadengelts 3 000 fl. von jenigen geltern zu bezalen bewilligt, welche du wegen Nellenburg zu erlegen schuldig, als bevelchen wir dir hiemit gemessen unnd gnedigist, das du ime Cesti solche 3 000 fl. crafft diss firderlich obfiern und entrichten sollest.

17. huius (August).

An Carl Friedrich von Embs.

Desgl. 1656 fol. 769. [Derselbe Text auch unter *Geschäft von Hof* 1656 fol. 360 gez Ant. Girardi].

Demnach titl. Antonio Cesti in dem hofpfennigmaisterambt ainen starkhen ausstand zu praetendiern, dazue ire fürstl. Durchlaucht ime auch noch etwas gnadengelt geschlagen unnd daher zu habhaftwerdung sowol seines pfennigmaisterischen resst als auch erstbedeiten gnadengelts von des titl. Carl Friedrichen, grafen zu Hohenembs wegen überlassner lanndgrafschaft Nellenburg schuldigen geltern 3 000 fl. bezalen zu lassen bewilligt, auch derenthalben die nofturfft bereits aubevolchen. Als wierdet solches der o. ö. Camer zu nachrichtlichen wissen unnd verhalt hiemit auch angefiegt 17. huius (August).

An o. ö. camer

Uisimili
an pfennigmaister.

Relationes 1656 fol. 187 Augustj. An die o. ö. Kamer. Nota wegen dem P. Cesti angewisenen 3 000 fl. aus den Embsischen Geltern. Den 17. August 1656.

Desgl. 1656, fol. 196 Augustj. An Herrn Grafen von Embs. P. Anthonj Cesti 3 000 fl. zu betzalen den 17. diss.

Desgl. 1656, fol. 241 Okober. An die o. ö. Kamer. Nota den

Anthonj Cesti verwilligten 3 000 fl. aus den Embsischen Geltern betr., den 17. August Anno 1656.

An Inn Cesti und Hofpennigmaister Nota idem.

Embieten unnd bevelch 1656 fol. 229.

Jo. Hainrich Steiger zue zustellen.

Die O. Ö. camer hat aus der fürstl. Durchlaucht Ferdinand Carls, erzherzogen zu Österreich etc. rath und hofpennigmaisters Johann Hainrich Steigers iro vnderm dato 11. dis eingereichten schriftlichen Bericht verstanden, wie das selbiger in seinem ambt Antonio Cesti höchstermelt irer fürstl. Durchlaucht camerapellmaister an besoldung unnd costgelt unter Beschluss dis monats Septembris 1737 fl. 40 kr schuldig verbleibt. Sintemalen nun aber ermelte camer auf die den 17. Augusti negsthin erfolgte erzfürstl. resolution ime Cesti wegender 2 000 [sic!] fl., so ime von des Herrn Carl Friedrich, grafens zu Hohenembs vmb willen überlassener lantgraffschaft Nellenburg schuldigen geltern zu bezalen gnedigist verwilligt worden, bereits die *assignation* gethan, darunter neben den übrigen als gnadengelt obstande aintausentsibenhundert sibendunddreissig gulden vierzig kreizer auch begriffen, als hat dannenher ermelte Steiger ime Cesti bis ausgang dis monats Septembriswederan cost gelt noch besoldung weiter nichts mer zu bezalen. Actum den 14 Septembris anno etc. 1656. Camer.

1657.

Relationes 1657, fol. 52 Martj. An ine Kamermaister dem P. Cesti 200 fl. zu betzalen; den 10. Martj anno 1657.

Desgl. 1657, fol. 69. An die Zolssbeamten in Primör, dem P. Cesti 3 000 fl. zu betzalen; den 5. diss.

Desgl. 1657, fol. 73. An Cammermaister, dem P. Cesti ein Verkhundt auf das Zollambt Primör per 3 000 fl. auszufertigen; den 5. April anno 1657.

Desgl. 1657, fol. 120. An Johanin Hainrichen Steiger, dem P. Cesti ober die anuor angeschaffne 3 000 fl. noch 60 fl. guetzumachen, den 18. Junj anno 57.

Desgl. 1657, fol. 136. An die Petricelli'schen Consorten sollten 3 000 fl. sambt den l'agio zu Betzalung des P. Cesti dem Zollner in Primör erlegen, den 12. Julj 1657.

Protokoll 1657, fol. 257 den 23. Julj. Copia Erzfürstl. Bevelchs an die Petricelli'schen Consorten, den 12 diss. abgängen, dem P. Antonio Cesti 3 000 fl. für sein Gnadengeldt zu bezaln. Löbl. o. ö. Kammer zum Wissen und Nachrichtung zuezustellen; den 12. diss.

1659.

Relationes 1659, fol. 14. Januarj. An Anthonj Cesti. Nota wegen ime verehrten Zollerischen *Behausung alhie* zu.

Innsbruck den 11. diss.

Ausgangne schrifften 1659, fol. 91.

Patri Antonio Cesti yberlassene Zollerische behausung in der kirchgassen allhie betreffend.

Ferdinandus Carolus etc.

Ad preces nobis per te humiliter porrectas ut pro consequenda religione ordinis equitum sancti Spiritus urbis Romae proprietatem domus, ex cuius censibus annuam summam centum scutatorum percipere possis in civitate nostra Oenipontana titulo donationis archiducali liberalitate in te transferemus: Nos institutum hoc tuum clementer promovere cupientes observitia tua ad placitum nostrum praestita praefato fini vigore inclusi proprietatem praedictae domus prope ecclesiam parochialem sitam atque camerae nostrae Superioris Austriae precio sex millium florenorum emptam omni jure tibi donavimus, ita ut tibi ea tamquam re propria imposterum uti ac frui atque annuos census ex ea percipere et alias pro libitu absque ullo impedimento disponere liceat. Datae in urbe nostra Oenipontana 11. mensis Januarii anno 1659.

Eidem Antonio Cesti.

Ausgangne schrifften 1659, fol. 92.

Nos Ferdinandus Carolus etc.

Attestamur hisce praesentibus nobis fidelem dilectum fratrem Antonium Cesti archiducalis camerae nostrae capellanum humiliter exponi fecisse, qualiter prae via sanctissimae sedis Apostolicae concessione statui ac religioni equitum sancti Spiritus urbis Romae sese vovere decreverit, cuius tamen assequendae secundum eius institutum opus sibi esse, ut fundum quandam stabilem iure proprietatis possideat, cuius annuatim percipendi fructus summam centum scutatorum adaequant, deficiente adhuc sibi medio a nobis submissee petijisse, ut in hac nostra civitate Oenipontana proprietatem domus cuiusdam iuxta parochialem ecclesiam sitam titulo donationis archiducali liberalitate in eum transferremus. Nos igitur sacro avio instituto faventes atque id, quoad possumus, clementer promovere cupientes, praefato Antonio Cesti ob servitia fideliter et ad placitum nobis praestita praedicto fini iuxta humiles preces donum supra descriptam prope ecclesiam parochialem sitam atque nupero tempore camerae nostrae superioris Austriae precio sex millium florenarum Rhenenoiarum emptam vigore huius donamus ac tradimus, ita ut ea tamquam re inposterum propria frui, uti atque annuos census, qui summam praedictorum centum scutatorum non solum adaequant, sed etiam excedunt, ex ea percipere et alias pro libitu cum ea absque ullo impedimento disponere possit. In cuius fidem archiducalis manus nostrae subscriptione ac solito sigillo hoc corroborarimus in civitate nostra Oenipontana die undecimo mensis Januarii anno Christi millesimo sexcentesimo quinquagesimo nouo.

Geschäft von Hoff 1659, fol. 252. Joseph Crotta gelddarlehen etc.

Demnach Iseppo della Crotta dem P. Antonio Cesti 900 fl. paar

erlegt, welche summa er Cesti aus erzfürstl. bevelch den Christoffero Landini zu erkhauffung höchsternant irer fürstl. Durchlaucht etc. unterschiedlicher notdurfft nacher *Floreuz* übermacht, als lassen sie der o. ö. camer in gnade nbevelchen, dass sie in das camermaisterambt die verordnung thuen solle, damit ime Crota solche post in Auswexl für richtig passiert inmittlst aber dem Landini a conto gesetzt werde.

C. o. Actum Insprugg den 8. Julij anno etc. 1659.

Antoni Girardi
zu handen O. ö. camer.

Decretum etc.
Io. Ant. Rossi.

Ausgangne Schrifften 1569, fol. 653.

Iseppo della Crota den P. Antonio Cesti 900 fl. und dem abbate Antonio Maria Viviani 650 fl. erlegte gelter in auswexl passiern zu lassen betreffend.

Demnach Iseppo della Crota dem P. Antonio Cesti 900 fl. par erlegt, welcher summe er Cesti aus erzfürstl. bevelch den Cristoffero Landini (titl.) zu erkhauffung höchsternant irer fürstl. Durchlaucht etc. unndterschidlicher nottdurfft nacher *Florenz* übermacht, als lassen sie der o. ö. camer in gnaden bevelchen, das sie in das camermaisterambt die verordnung thuen solle, damit ine Crota solche post in auswexl für richtig passiert, inmittlst aber dem Landini a conto gesetzt werde.

C. o. 8. huius (Juli). An die o. ö. camer.

1662.

Ausgangne Schrifften 1662, fol. 800. Antoni Cesti gegen zurugglassung der Zollerischen behausung bewilligte 600 fl. betreffend.

Ferdinand Carl etc.

Demnach wür unseren camerapellmaister Antonio Cesti aus dem accordierten khauffschilling umb das schloss Stain am Callian sechstausent gulden gegen zuruggstellung der Zollerischen behausung, so wür crafft unserer gnedigsten resolution vom 11. Januar 1659 im geschenkt folgen zu lassen, gnedigist verwilliget, als würdet euch ein solches hiemit notificiert und angefielt, die alsbaldige verordnung gehöriger orth zu thuen, das angeregte 6000 fl. obbemelten Cesti wircklich erlegt und bezahlt werden etc. 17. huius (September).

Desgl.

Ferdinand Carl etc.

Demnach wir dir aus dem accordierten khauffschilling umb das Schloss Stain am Callian sechstausend gulden erlegen zu lassen gnedigist bewilliget, jedoch das uns du dargegen die Zollerische behausung in der kirchgasse alhie zuruggstellen sollest, wie dann deren wirckhlichen bezahlung halber unserer o. ö. camer undter heutigen dato die noturfft an bevolchen worden, als thuen wür dir es gleichfahls zu denen nachrichtlichen wissen hiermit in gnaden, warmit wür dir gewogen verbleiben anfüegen etc. 17. huius (September).

An Antonio Cesti.

Relationes 1662, fol. 200. September. An Anthonj Cesti wegen ime angewisner 6 000 fl. gegen Zuruggstöllung der Zollerischen Behausung in der Kirchgasse alhie 17. diss. An die o. ö. Camer. Nota.

Geschäft von hof 1662, fol. 363. Antonio Cesti cammercapellmaisters verwilligte 6 000 gulden.

Ferdinand Carl etc.

Liebe getreue demnach wür unserem cammercapellmaister Antonio Cesti aus dem accordierten kauffschilling umb das schloss Stain am Callian sechtausend gulden gegen zuruggstellung der Zollerische behausung, so wir crafft unserer genedigisten resolution von 11. Jenuer 1659 ime geschenckt, volgen zu lassen genedigist verwilliget, als würdet euch ein solches hiemit notificiert unnd angefielt, die alsbaldige verordnung gehöriger orthten zu zu thuen, das angeregte 6 000 fl. obbemelten Cesti wirkhlich erlegt unnd bezahlt werden. Verbleiben auch benebens mit gnaden wollgewogen. Geben in unserer statt. Innsprugg den 17. Septembris anno 1662.

Ferdinand Carl Bartlme Bertoldi zu hannden o. ö. camer pt. 19. Sept. anno etc. 1662.

Ad mandatum etc. Leon. Creiczner.

Ausgangne schriften 1662, fol. 802.

Antonio Cesti überlassne platnerey sambt seiner zuegehör betreffend.

Ferdinand Carl etc.

Demnach wir unseren cammercapellmaister Cav. Antonio Cesti das Haus der platnerey sambt zugehörigen ängern für eigentumblich schankungsweis zu einer ertzfürstl. gnadengab überlassen, als thuen wür es euch zue nachrichtung und dermit ir derenthalben die notdurfft auszuförtigan auch ine Cesti darnach zu beschaiden wisset, hiermit gnedigist anfüegen etc. 18. huius (September).

An die o. ö. camer.

Relationes 1662, fol. 220. October. Au die o. ö. Cammer Nota dem Anthonj Cesti geschenckten Platnerey, den 18. September anno 1662.

1663.

Ausgangne schriften 1663, p. P. fol. 668.

Antoni Cesti aus dem hofpawschreiberamt abgegebne materialien betreffend.

Sigmund Franz etc.

Aus hiebey folgenden zween Auszügen ersehet ir mit mehrerm, was unserm cammercapellmaistern Antoni Cesti für undterschidliche Zimmerpawholtz, negl, ziegl und kkalch aus unserm hofpawschreiberamt und zwarzu erpawung des sommerhaus zu hof umb 111 fl. 45 kr., zu der Platnerey aber 305 fl. 51 $\frac{1}{2}$ kr. nach und nach abgeben worden, worüber wür uns dahin gnedigist entschlossen, sovil die erste post der 111 fl. 45 kr. betrifft, weiln solche von weiland unsers fürstl. gliebsten Herrn brueders, des erzherzogs ferdinand Carls zu Oesterreich ld. ime völlig geschenckth zu sein ange-

ben worden, das es ime auch völlig bey der andern post aber nur allain 150 fl. sollen gnedigist passiert und also der überrest als 150 fl. 51 $\frac{1}{2}$ kr. ime defalcirt und abgezogen werden. Warnach ir vermelten unsern hofpawschreiberamt zu dessen nachtrichtlichen verhalten die nottwendige communication zu thuen wissen werdet etc. 23. huius (Juni).

An die o. ö. cammer.

Geschäft von hof 1663, fol. 362.

Antoni Cesti. Sigmund frantz.

Ehrsamer, geleter, liebe getreue. Aus hiebeyvolgenden zween auszügen ersehet ir mit mererm, was unnserm cammercapellmaistern Antoni Cesti für vndherschidliche Zimmerpauholtz, nagl, ziegl und kalch aus unnserm hofpawschreiberamt und zwar zu erpawung des sommerhaus zu Hof umb 111 fl. 45 kr., zu der Platnerey aber umb 305 fl. 51 $\frac{1}{2}$ kr. nach und nach abgeben worden. Warüber wir uns dahin genedigist entschlossen, sovil die erste posst der 111 fl. 45 kr. anbelangt weilen solche von weiland unnseres fürstl. geliebsten Herrn Brueders des ertzherzogs ferdinand Carl zu Oesterreich etc. ime völlig geschenckth zu sein angeben worden, das es ime auch völlig bey der andern posst aber ime allain hundertfünffzig gulden sollen genedigist passiert und also der überrest als 155 fl. 51 $\frac{1}{2}$ kr. ime defalcirt und abgezogen werden. Warnach ir ermelten unnseren hofpawschreiberamt zu dessen nachrichtlichen verhalten die nothwendige communication zu thuen wissen werdet. Daran beschicht unser gnedigister will, mit dem wir euch wollgewogen verbleiben. Gebenzu Ynsprugg den 23. Junij anno etc. 1663.

Sigmund Franz. Bart. Bertoldi zu handen o. ö. camer pt. 1. Julij 1663 ad mandatum I. Weinhardt.

Relationes 1663, fol. 195. Juni. An die o. ö. Cammer wegen dem Anthonj Cesti abgebner Materialien aus dem Hofpawschreiberamt den 23. diss.

Protokoll 1663, fol. 463. 17. Septembris.

Antonio Cesti contra Johann Baptista Gstürner wegen Ihme in Praejudicio gefuerten Gebeus. Löbl. o. ö. Regierung soll hierüber firderliche Iustitiam administrieren, den 17. diss.

Relationes 1663, fol. 291. October. Attestation fir Herrn Anthoni Cesti, den 4. Oktober 1663.

1664.

Einkommene Schrifften 1664, fol. 9. Januarij. O. ö. Camer vermaint nuzlicher zu sein, wann Ir dt die in der kürchgasse stehende Zollerische Behausung völlig verkhauffen als vmb den Bstandt verlassen und von dem gewesten Inhaber solcher Behausung Antonio Cesti seines Geltempfangs halber ein ordentliche Specification erfordern lassen wollen.

11. huius.

Gutachten an hof 1664, fol. 27.

[Die Kammer bezeichnet es als vorteilhafter, die Zollerische Be-

hausung wegen der grosse Kosten erfordernden Reparaturen zu verkaufen und nicht zu verpachten. Sie schlägt auch dem Erzherzog Sigmund Franz vor, von Antonio Cesti, der seinerzeit das Haus von Erzherzog Ferdinand Carl verkauft hat (sic!) und hiefür 6 000 fl. von der Kammer ausbezahlt erhielt, eine genaue Aufstellung der Geldempfangen bezüglich dieses Kaufpreises zu liefern. Aus dem Grunde, weil die Möglichkeit vorliege, dass Ferdinand Carl ohne der Kammer Vorwissen dem Cesti vielleicht noch andere Beträge in Ansehung dieses Haus verkaufes überweisen liess.]

1664. Jan. 11. An die fürstl. Durchlaucht,

Ausgangne Schrifften 1664, fol. 88.

[Sigmund Franz erklärt sein Einverständniss mit dem Verkauf der Zollerischen Behausung gegen bare Bezahlung mit dem Auftrage, von Antonio Cesti ebenfalls wie von andern eine Specifikation über die seinerzeit von Karl Ferdinand etwa erhaltenen, in der Kammer nicht verbuchten Geldbeträge zu liefern.]

1664. Januar 31.

Protocoll 1664, fol. 137. Ad regimen... 2. April.

Antonio Cesti vmb Verordnung einer Commission, so den von Johann Purner gefuerten Paw in der Platnerey taxieren solle.

Gutachten an hof 1664, fol. 720.

[Die Kammer fragt bei Sigmund Franz an, ob dem Antonio Cesti aus dem Hofbauschreiberamt auch die von ihm erbetenen 100 Doppelläden und 6 Durchzugsbäume geliefert werden dürfen und ob hiefür doppelte oder einfache Taxe einzuheben sei.]

1664. August 30.

Einkommene Schrifften 1664, fol. 168 Augustj.

Item (o. ö.) wegen Antoni Cesti Camer-Capellmaisters auch gegen Bezahlung gebetner Abgabung 100 doppelter Läden unnd 6 durchzugpaumer.

30 diss.

Geschäft von Hof, 1664, fol. 435.

Etraordinarj Holzabgebung aus dem hofpauschreiberamt alhie. [Sigmund Frantz etc. beauftragt die o. ö. Kammer dem Ersuchen verschiedener Parteien um Holz aus dem Hofbauschreiberamt dahin zu willfahren, dass denselben „so in der Holzlista in begriffen“, insofern dies ohne Schädigung des Eigenbedarfs sowohl des Hofstaates, als auch der „würcklich bedienten, so ir assignation haben“ nach jedesmaliger Bescheidserholung Holz abgeben werden könnnt, im speziellen Falle aber dem Hofkaplan Antonio Cesti „die gebetne hundert doplete laden unnd sechs paum zum durchzigen in einfachen tax“ aus dem genannten Amt zu erfolgen seien.]

Innsbruck 1664, September 15.

Ausgangne Schrifften 1664, fol. 586.

[Sigmund Franz gibt auf verschiedene Anfragen der Kammer bezüglich Holzabgabe an die Parteien ein für die Zukunft verbindliche Norm heraus und erklärt zugleich seine Zustimmung zur Ab-

gabe des von Antonio Cesti erbetenen Bauholzes (100 Doppelläden und 6 Durchzugsbäume) gegen einfache Taxe.] 1664, September 15.

1665.

Relationes 1665, fol. 69.

Dem Anthonj Cesti per 50 fl. Pawholtz aus dem Hofpawschreiberamt abvolgen zu lassen, den 21. Martj 1665 — fol. 86^a Bestätigung hiezu aus Wien 7. April 1665.

Kayserl Resolutiones 1665, fol. 50^a.

Röm. Kays. Maj. bewilligen de nouo alhier ain bestendige Hof Music... zu erhalten und daz alle diejenige Musici, so von weyl. Erzherzog Sigmund Franzen zu Oestreich Christl. Ableibens noch vorhanden, bey Irem Dienst und besoldung vngeendert zu verbleiben haben sollen. 28. april.

Raitbücher S. 141 ff. Endliche Abfertigung weilland der Erzfürstl... Hofhaltungs Persohnen.

[141 ff. Hofmusiker, denen Klagkleider beim Ableben des Erzherzogs Sigmund Franz gereicht wurden: Thomas Molitor, Baltasar März u. A.]

[166]	Ambrosj Reiner gewösstem Erzfürstlichen Hofcappelmeister ist zu Ainer Entlichen Abfertigung, bezahlt worden	406 fl.
[166 ^a]	Severin Schweighofer Hoforganisten Abfertigung	100 fl.
	Maximilian Wandler Hofmusico	50 fl.
	Ignati Maggen gewösstem Hofmusico	180 fl.
[167]	Carl Busspier	90 fl.
	Mathiasen Stadler	150 fl.
	Johann Baptista Scormiglione gewösstem Hofmusico Abfertigung.....	175 fl.
	Thoman Molitor gewösstem Hofmusico Abfertigung	90 fl.
[167 ^a]	Georg Rockh	150 fl.
	Martin Gasteiger	150 fl.
	Andreen Knüpfer	150 fl.
	Joh. Christ. Hegele	150 fl.
[168]	Georg Dietrich Richter	200 fl.
	Mathias Hamerer	90 fl.
	Joh. Andreen Vischer	125 fl.
	Daniel Herzen Hofforgelmacher Abfertigung	75 fl.
[175 ^a]	Peter Paul Morelli Hofmusiker	200 fl.
	Johann Rivio	250 fl.

Kayserl Resolutiones 1665, fol. 212, 25. Juli. Der Kaiser befiehlt „etliche Positin vnnd andere Instrumenta Musicalia laut beylig. Specifikation nacher Wienn zue schickhen“.

Relationes 1665, fol. 199. Antonj Cesti und Ambrosj Steiner wegen Inuenturirung der Instrument Cammer, Wien, 5. September 1665.

Kayserliche Resolutiones 1665, fol. 101. Teutsche Hof Music ihre Continuation alhie betr.

16. September.